

กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชน

ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนได้รับผลกระทบจากการกระทำผิดของกลุ่มอาชญากรรมต่างๆ จำนวนมากและในขณะเดียวกันก็ยังมีพบว่าเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดกฎหมายมาเช่นเดียวกัน เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมในอนาคต รัฐจึงได้ตรากฎหมายต่างๆ ออกมาเพื่อบังคับใช้สำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ และในขณะเดียวกันก็ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้วย ซึ่งวัยของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ อยากรู้อะไร มีไฟแห่งการเรียนรู้สูงมากและโดยส่วนใหญ่ไม่สามารถระงับความต้องการของตนเองได้ เช่น การทะเลาะวิวาท หรือการทำร้ายร่างกายการลักขโมยของเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือเงินที่จะนำไปใช้ตอบสนองความต้องการของตนเองการทดลองเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ ทั้งที่สมัครใจและไปข่มขืนผู้อื่น หรือแม้กระทั่งการทำแท้งที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่วัยรุ่นต้องทำความเข้าใจถึงเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ และจะมีทางออกในทางกฎหมายหรือทางสังคมอย่างไร หากเป็นกรณีที่วัยรุ่นถูกคู่อริต่างโรงเรียนทำร้าย ถ้าจะทำการป้องกันโดยการใช้ไม้หรืออาวุธอย่างอื่นเข้าทำร้ายฝ่ายตรงข้ามตอบจะเป็นสิ่งที่กระทำได้โดยไม่ผิดกฎหมายหรือไม่ และการกระทำในระดับใดที่กฎหมายถือว่าเป็นการป้องกันซึ่งจะเป็นเหตุให้ผู้ที่ทำผิดไม่มีความผิดในทางกฎหมาย ดังนั้น หากเด็กและเยาวชนได้ทำความเข้าใจและมีความรู้ในทางกฎหมายแล้ว วัยรุ่นก็就不用ต้องตกเป็นเหยื่อจากการที่ไม่รู้กฎหมาย นอกจากนี้ ยังสามารถหาทางออกได้เมื่อมีเหตุการณ์ที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายอีกด้วย

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ การจะนำกฎหมายฉบับใดมาปรับใช้ก็ขึ้นอยู่กับการกระทำของเด็กและเยาวชนนั้นว่ามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายในเรื่องใดบ้าง ในที่นี้จะได้ยกเอากฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของเด็กและเยาวชนซึ่งมักประสบเป็นประจำมาอธิบายสาระสำคัญให้เกิดความเข้าใจ ดังต่อไปนี้

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

๑. **ลักทรัพย์** ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท”

ความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นเมื่อมีการเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ โดยมีเจตนายึดถือเป็นเจ้าของตนเองหรือเอาไปเป็นประโยชน์ของตน เช่น แดงอยากได้โทรศัพท์มือถือของดำ จึงแอบไปหยิบ

โทรศัพท์มือถือของดำเนินะพักเที่ยง แล้วนำไปเก็บไว้ที่กระเป๋าของตนเอง ถือว่าแดงมีความผิดฐานลักทรัพย์ โทษลักทรัพย์จะหนักขึ้น หากลักทรัพย์ในเวลากลางคืน หรือทำอันตรายสิ่งกีดขวาง เช่น ตัดเหล็กตัด ฟังประตูหน้าต่าง หรือลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ เป็นต้น

๒. วิ่งราวทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๖ บัญญัติว่า ผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ผู้นั้น กระทำความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ เป็นการลักทรัพย์ของผู้อื่น โดยวิธีการฉกฉวยเอาซึ่งหน้าโดยแย่ง คว่าหรือกระชากทรัพย์ไปจากผู้อื่น อย่างรวดเร็วต่อหน้าต่อตา เช่น แดงวิ่งไปกระชากกระเป๋าถือของจิม หรือ แดงกระชากสร้อยคอของดำไป ถือว่าแดงมีความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ โทษวิ่งราวทรัพย์จะหนักขึ้น หากการวิ่งราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย จิตใจ หรือบาดเจ็บสาหัส หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความ

๓. ชิงทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๗ บัญญัติว่า ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป ให้อยู่ในให้ซึ่งทรัพย์นั้น ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ ปกปิดการกระทำความผิดนั้นหรือให้พ้นจากการจับกุม ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท ความผิดฐานชิงทรัพย์ เป็นการลักทรัพย์ของผู้อื่น โดยใช้วิธีการทำร้ายหรือใช้คำพูดหรือการกระทำขู่เข็ญเพื่อให้เจ้าของทรัพย์มอบทรัพย์ให้แก่ตน เช่น แดงชกหน้าดำจนดำล้มลง แล้วแดงล้วงเงินจากกระเป๋าของดำไป ถือว่า แดงมีความผิดฐานชิงทรัพย์ โทษชิงทรัพย์จะหนักขึ้นหากเป็นการชิงทรัพย์ในเวลากลางคืน หรือมีอาวุธ หรือการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย จิตใจ หรือรับอันตรายสาหัส หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

๔. ปล้นทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ บัญญัติว่า ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุก

ตั้งแต่ ๑๐ ปี ถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท ความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นการชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป เช่น แดง เขียว และส้ม เดินเข้าไปล้อมขาวซึ่งกำลังเดินอยู่ในห้างสรรพสินค้าโดยเขี่ยวกับส้มช่วยกันจับแขนของขาว แล้วแดงชักมีดออกมาพร้อมพูดกับขาวว่า ขอโทรศัพท์มือถือไม่อย่างนั้นจะแทงให้ตาย จนขาวยอมมอบโทรศัพท์มือถือให้แก่แดง ถือว่าแดง

เขี้ยว และสั้มีความผิดฐานปล้นทรัพย์ โทษความผิดฐานปล้นทรัพย์จะหนักขึ้น หากผู้กระทำผิดคนใดคนหนึ่งมีอาวุธติดตัวไป หรือใช้ปืนยิง หรือการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพ

๑. **พรากรผู้เยาว์** ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ บัญญัติว่า ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควรพรากรเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๕ ปีและปรับตั้งแต่ ๖,๐๐๐ ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท ความผิดฐานพรากรเด็กหรือพรากรผู้เยาว์ เป็นการพาเด็กหรือผู้เยาว์ไป หรือแยกเด็กหรือผู้เยาว์ออกไปจากความปกครองดูแลของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กหรือผู้เยาว์นั้น โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ถ้าผู้เยาว์ไม่ยินยอมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๘ บัญญัติว่า ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๐ ปีและปรับตั้งแต่ ๔,๐๐๐ ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้เยาว์ยินยอมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๙ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจารโดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๔,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท เช่น แดงพบเด็กหญิงเขี้ยวจึงชวนไปเที่ยวค้างคืนที่พัทยา แม้แดงจะไม่ได้ล่วงเกินเด็กหญิงเขี้ยวก็ตาม ถือว่าแดงมีความผิดฐานพรากรเด็กไปเสียจากบิดามารดาโดยปราศจากเหตุอันสมควร โดยเฉพาะหากมีการร่วมประเวณี หรือมีเพศสัมพันธ์กันผู้นั้นจะต้องถูกดำเนินคดีข้อหาข่มขืนกระทำชำเราอีกข้อหาหนึ่งซึ่งมีโทษหนักมาก หากแดงล่วงเกินทางเพศเด็กหญิงเขี้ยว แแดงจะต้องได้รับโทษที่หนักขึ้น

๒. **กระทำอนาจาร** ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปี โดยขู่เชือดด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๙ บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกิน

สิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับความผิดฐานกระทำอนาจาร เป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศ นำบัตรสีลามก เช่น กอดจูบ ลูบคลำ หรือจับอวัยวะของเพศหญิง หน้าอก รวมถึงการจับเนื้อต้องตัวหญิงก็ตาม ก็ถือว่าเป็นความผิดข้อหากระทำอนาจาร แม้ว่าเด็กที่ถูกกระทำจะยินยอมให้กระทำก็ยังคงมีความผิดหากเด็กนั้นอายุไม่เกินสิบห้าปี เช่น แดงพาเด็กหญิงเขียว (อายุ ๑๔ ปี) ไปดูภาพยนตร์ แต่แดงได้กอดจูบเด็กหญิงเขียวขณะดูภาพยนตร์ แม้เด็กหญิงเขียวจะยินยอมให้แดงกอดจูบก็ตาม ถือว่าแดงมีความผิดข้อหากระทำอนาจาร และหากเป็นกรณีที่แดงพาเด็กหญิงเขียวไปดูภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากบิดามารดาของเด็กหญิงเขียว แดงมีความผิดฐานพรากเด็กไปเสียจากบิดามารดาโดยปราศจากเหตุอันสมควรอีกข้อหา

๓. ข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ บัญญัติว่า

ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราบุคคลอื่น โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท” ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา เป็นการบังคับใจ ฝืนใจบุคคลอื่น โดยบุคคลนั้นนั้นไม่ยินยอมหรือใช้กำลังบังคับจนบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ได้มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนั้น เช่น นายหมึกได้ใช้กำลังฉุดนางสาวนุ่น อายุ ๒๒ ปี และได้ลงมือข่มขืนกระทำชำเรา เช่นนี้ นายหมึกมีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและกักขังหน่วงเหนี่ยวร่างกายผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท หากบุคคลอื่นที่ข่มขืนกระทำชำเรานั้น เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ผู้นั้นจะต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท เช่นนายสินเป็นคนรักเด็กหญิงพะยอมอายุ ๑๒ ปี ได้กระทำชำเราเด็กหญิงพะยอมด้วยความเต็มใจ เช่นนี้ นายสินก็มีความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้สามีหรือภริยาของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม นายสินความผิดตามกฎหมายดังกล่าว

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ คือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ที่เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยการรับประทาน ดม ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาด เสพขึ้นเป็นลำดับๆ มีอาการถอนยา (ลงแดง) เมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา สุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรมลง และหมายความรวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตที่เป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้เป็นยาเสพติดให้โทษ และรวมทั้งสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วยแต่ไม่หมายรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มี ยาเสพติดให้โทษผสมอยู่

๑. ประเภทของยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน ,ยาบ้า (แอมเฟตามีน) เอ็มดีเอ็มเอ (ยาอี)

ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟิน โคคาอิน โคเคอิน ผีน ยาฝิ่น มูลฝิ่น

ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒ เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ตามกฎหมาย เช่น ยาแก้ไอผสมโคเคอิน ฯ

ประเภทที่ ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ เช่น อาเซติดแอนด์ไฮโดรด์ อาเซติดคลอไรด์

ประเภทที่ ๕ ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ได้เข้าอยู่ในประเภทที่ ๑ ถึง ประเภทที่ ๔ เช่น กัญชา, พืชกระท่อม, พันธุ์ฝิ่น, พืชเห็ดขี้ควาย

๑.๑ ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑

ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ได้แก่ เฮโรอีน เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เอ็มดีเอ็มเอ (ยาอี) ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๑”

มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า “ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๑ โดยไม่ได้รับ อนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๑ ไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งมีอัตราโทษ จำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึงตลอดชีวิต”

มาตรา ๙๑ บัญญัติว่า “ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๑.๒ ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒

ได้แก่ มอร์ฟีน โคเคอิน เพทิดีน เมทาโดน และฝิ่น มีประโยชน์ทางการแพทย์แต่มีโทษมาก ใช้กรณีจำเป็นภายใต้ความควบคุมของแพทย์

๑.๓ ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๓

เป็นยาสำเร็จรูปที่ผลิตขึ้นตามทะเบียนตำรับ ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข มีจำหน่ายตามร้านขายยา ได้แก่ ยาแก้ไอที่มีตัวยาโคเคอิน หรือยาแก้ท้องเสียที่มีตัวยาโดเฟนอกซิน มีประโยชน์ทางการแพทย์มีโทษน้อยกว่ายาเสพติดให้โทษประเภทอื่น

๑.๔ ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๔

เป็นยาเคมีที่นำมาใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ได้แก่ นำยาเคมี อาซิติกแอนไฮไดรด์ อาซิติกคลอไรด์ เอทิลิติน ไดอะเซเตท สารเออร์โกเมทริน และคลอซูโดอีเฟดรีน ส่วนใหญ่ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แต่อย่างใด

๑.๕ ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕

ได้แก่ พิษกัญชา พิษกระท่อม พิษฝิ่น และพิษเห็ดขี้ควาย ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๙๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ดังนั้น ผู้ใดเสพยาพิษกัญชา ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ เช่น เอากัญชาผสมบุหรี่แล้วสูบ หรือเสพยาพิษกัญชาโดยใช้บ้องกัญชา ถือว่าผู้นั้นมีความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ทำการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง และการเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑, ๒, ๓ และ ๕ และยังมีบทลงโทษสำหรับผู้ยุงหรือส่งเสริม หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก ในการที่ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ

ผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ถ้าสมัครเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเป็นสถานพยาบาลสำหรับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ก่อนที่ความผิดจะปรากฏ และได้ปฏิบัติครบถ้วนตามระเบียบของสถานพยาบาลแล้ว กฎหมายจะเว้นโทษสำหรับการเสพยา

๒. ผู้ที่ใช้อุบายหลอกลวงให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ

เนื่องจากยาเสพติดให้โทษทุกชนิดเมื่อเสพแล้วย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้เสพและต้องทวิจำนวนการเสพมากขึ้นทุกครั้ง เป็นเหตุให้ต้องเสียเงินในการซื้อยาเสพติดให้โทษเป็นจำนวนมาก เมื่อไม่มีเงินซื้อ ก็ย่อมต้องลงมือกระทำความผิดเพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาเสพติดให้โทษซึ่งนับว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ กฎหมายจึงกำหนดโทษเกี่ยวกับการใช้อุบายหลอกลวงให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษไว้ โดยระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ถ้าเป็นการใช้อาวุธ หรือร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

หากเป็นการกระทำต่อหญิง หรือต่อบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. อัตราโทษของข้าราชการที่กระทำความผิด

บรรดากรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือข้าราชการ หรือพนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้ใด ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวต้องระวางโทษเป็น ๓ เท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

๔. เหตุบรรเทาโทษสำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแก่เจ้าพนักงาน

ผู้ใดให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจึงลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้

๕. เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิดต้องริบทั้งสิ้น

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่นที่บุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นของผู้อื่นที่ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด

๖. ข้อสันนิษฐานบางประการตามกฎหมาย

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามปริมาณดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

(๑) เด็กซ์โทรโลเซอไรด์ หรือ แอล เอส ดี มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ศูนย์จุดเจ็ดห้า มิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่สามร้อยมิลลิกรัมขึ้นไป

(๒) แอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่หนึ่งจุดห้ากรัมขึ้นไป

(๓) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นอกจาก (๑) และ (๒) มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามกรัมขึ้นไป”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๕ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการผลิตโดยการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสาม เป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๗ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ โดยไม่ได้รับอนุญาตต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๗. คดีถึงที่สุด เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษา

ตามปกติเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาแล้วคดีมักจะมีการฎีกาได้ แต่ตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ กำหนดว่า เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาคดี ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้วให้เป็นที่สุด เว้นแต่เข้าข้อยกเว้นให้ฎีกาได้ตามมาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๙ เท่านั้น

๘. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดทั้งสิ้น

ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สิน ที่ได้รับมาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงิน หรือทรัพย์สินที่ ได้มาโดยการใช้เงิน หรือทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใดๆ ให้เงิน หรือทรัพย์สินนั้น เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความ ครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของ บุคคลอื่นก็ตาม

ยกตัวอย่างเช่น นำเงินที่ได้จากการขายยาบ้า ไปซื้อสร้อยคอทองคำ โทรศัพท์ รถยนต์ บ้าน ที่ดิน ฯลฯ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจต้องถูกริบทั้งสิ้น

๙. สารระเหย (Inhalants)

ความหมายของสารเสพติดและสารระเหย สารระเหย หมายความว่า สารเคมี หรือ ผลิตภัณฑ์ ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็นสารระเหย ซึ่งเป็นนิยามตาม พระราชกำหนดป้องกันการ ใช้ สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ การประกาศเป็นสารระเหย เมื่อรัฐมนตรีเห็นว่าอาจนำไปใช้หรือได้นำไปใช้

เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ วัตถุประสงค์ของการควบคุมสารระเหย เพื่อป้องกันการนำสารระเหยไปใช้ในทางที่ผิด ปัจจุบันมีการกำหนดสารเคมี ๑๘ ชนิด และผลิตภัณฑ์ ๕ รายการเป็นสารระเหย ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การระบุชื่อประเภท ชนิดหรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย พ.ศ. ๒๕๕๔

ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.จราจรทางบก และ พ.ร.บ.รถยนต์

ผู้ขับขี่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่นายทะเบียนเสียก่อน โดยกล่าวคือ ต้องมีใบอนุญาตขับรถหรือใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งออกให้โดยนายทะเบียน มิฉะนั้นจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๒ ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถและในขณะที่ขับรถต้องมีใบอนุญาตขับรถด้วย ถ้าฝ่าฝืนก็จะมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๖๔ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ขณะขับรถหรือขับขี่รถจักรยานยนต์ สภาพร่างกายของผู้ขับขี่จะต้องปกติสมบูรณ์ ไม่มี อาการอ่อนความสามารถในการขับขี่หรือมีอาการเมาสุรา หรือของเมา อย่างอื่น มิฉะนั้นผู้ขับขี่จะต้องมีความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ ซึ่งจะมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๖๐ วรรคสาม ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้การขับขี่หรือแข่งรถในทางสาธารณะก็ถือว่ามีความผิด หากไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร ก็จะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่นั้นไม่น้อยกว่า ๑ เดือน หรืออาจจะเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ก็ได้สำหรับกลุ่มบุคคลที่ไปยื่นดูการแข่งรถในทางสาธารณะและผู้ที่ยื่นชื้อนทำผู้ขับขี่แข่งก็ถือว่ามีความผิดในฐานะผู้สนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการแข่งขันรถในทางสาธารณะ ซึ่งได้ต้องโทษเช่นเดียวกับผู้ขับขี่หรือผู้แข่งรถในทางสาธารณะ

ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ

อาวุธปืน หมายรวมถึงตลอดถึงอาวุธทุกชนิด ที่ใช้ส่งเครื่องกระสุนปืน โดยวิธีระเบิด หรือกำลังดันของแก๊ส หรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างไร ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานและส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้นๆ ความผิดฐานมีอาวุธปืน ในความครอบครองตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำ มี ชื้อ ใช้ สั้ง

หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่”

ดังนั้น ผู้ใดต้องการมีอาวุธปืนไว้ในความครอบครองต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่เสียก่อน ผู้อนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนและเครื่องกระสุนให้มีและใช้อาวุธปืน คือนายทะเบียนท้องที่ ได้แก่

- เขตกรุงเทพฯ ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- จังหวัดอื่นๆ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

หากผู้ใดมีหรือครอบครองอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ จะต้องมีความผิด โดยมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท เช่น ปืนปากกา ซึ่งถือว่าเป็นอาวุธปืนชนิดหนึ่ง และเป็นอาวุธที่นายทะเบียนไม่สามารถออกทะเบียนให้ได้ผู้ใดมีไว้ในความครอบครองถือว่ามีความผิดฐานพกพาอาวุธปืน ตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ มาตรา ๘ ทวิ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่

พฤติการณ์ ความผิดฐานพกพาอาวุธปืน นั้น เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดพกพาอาวุธปืนติดตัวไป เช่น พกปืนปากกาติดตัวไปในทางสาธารณะ หรือเข้าห้างสรรพสินค้า หรือพกไปยังโรงเรียน หรือแม้กระทั่งเป็นอาวุธปืนที่มีทะเบียนและถูกกฎหมาย เช่น เป็นอาวุธปืนของบิดาหรือผู้ปกครอง หากไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้มีอาวุธปืนติดตัวแล้ว ผู้นั้นก็มีความผิดฐานพกพาอาวุธปืนฯ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดข้อหาพกพาอาวุธปืนนั้น หากพกพาโดยเปิดเผย เช่น ถืออาวุธปืนหรือเหน็บที่เอวกางเกง ซึ่งผู้อื่นสามารถเห็นได้ หรือพกพาไปในชุมนุมชนที่จัดให้มีขึ้นเพื่องานนมัสการ งานรื่นเริง หรืองานมหรสพผู้ที่พกพาดังกล่าว จะต้องรับโทษหนักขึ้น คือ จำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท และแม้ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้มีอาวุธปืนติดตัว แต่ปรากฏว่าผู้นั้นพกพาอาวุธปืน โดยเปิดเผยหรือพกพาไปในชุมนุมชน ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่องานนมัสการ งานรื่นเริง หรืองานมหรสพ ผู้นั้นก็ยังมี ความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ปืนผิดมือ ถึงแม้จะเป็นปืนที่นายทะเบียนอนุญาตให้มีไว้ในความครอบครอง เมื่อผู้อื่นนำอาวุธปืนดังกล่าวไปพกพา หรือมีไว้ในความครอบครอง ก็มีความผิดเช่นเดียวกันตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเรียกว่า การครอบครองปืนผิดมือ

กฎหมายสามัญประจำบ้าน

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประชาชนทั่วไปจะต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างเลี่ยงไม่ได้ดังนั้น ประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอย่างสมควรทราบเพื่ออำนวยความสะดวกและรักษาสีทิวทัศน์ ตลอดจนผลประโยชน์ที่ประชาชนควรจะได้รับ ขอแนะนำข้อกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ดังนี้

การทะเบียนราษฎร

บุตรเกิด ถ้าเกิดในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าเกิดนอกบ้าน ให้มารดาแจ้งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันเกิด ชื่อบุตร ให้เจ้าบ้าน บิดา หรือมารดาแล้วแต่กรณี แจ้งชื่อบุตรพร้อมกับการแจ้งเกิด ถ้าจะเปลี่ยนชื่อให้แจ้งภายใน ๖ เดือนนับแต่วันแจ้งชื่อครั้งแรก ย้ายบ้าน ให้ผู้ย้ายหรือผู้ที่เจ้าบ้านมอบอำนาจแจ้งออกจากบ้านเดิมภายใน ๑๕ วัน และเมื่อไปอยู่บ้านใหม่ให้แจ้งภายใน ๑๕ วันเช่นกัน คนตาย ถ้าในบ้านให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าตายนอกบ้านให้ผู้ที่ไปกับผู้ตาย หรือผู้ที่พบศพเป็นผู้แจ้งภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ

กรณีบุตรเกิด ตั้งชื่อบุตร ย้ายบ้านหรือคนตาย ให้แจ้งดังนี้

๑. ในเขตเทศบาล : ให้แจ้งที่ปกครองอำเภอหรือเทศบาล
๒. นอกเขตเทศบาล : ปกครองอำเภอหรือกิ่งอำเภอ
๓. ในเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานทะเบียนบ้านกลางหรือสำนักงานทะเบียนกรุงเทพฯ

ความผิด

๑. ถ้าไม่แจ้งเกิดภายในกำหนดเวลา มีความผิดตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท
๒. ถ้าไม่แจ้งการตายภายในเวลาที่มีความผิดตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

บัตรประจำตัวประชาชน

คนไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปจนถึง ๑๕ ปีบริบูรณ์ หรืออายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ต้องไปขอทำบัตรที่อำเภอหรือที่ว่าการเขตภายใน ๖๐ วัน บัตรประจำตัวประชาชนชำรุดหรือสูญหาย ต้องยื่นคำร้องขอมีบัตรใหม่ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่บัตรเดิมชำรุดหรือสูญหาย อายุของบัตร กำหนดใช้ได้ ๖ ปี เมื่อถึงกำหนดสิ้นอายุบัตรต้องไปติดต่อขอทำบัตรใหม่ภายใน ๖๐ วันนับตั้งแต่วันสิ้นอายุ ณ อำเภอท้องที่ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหากผู้ถือบัตรผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรได้ในเมื่อเจ้าพนักงานขอตรวจมีโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท ผู้ไม่มีสัญชาติไทยยื่นคำร้องขอมีบัตรโดยแจ้งข้อความเท็จต่อเจ้าพนักงานว่าตนมีสัญชาติไทย มีโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่ยื่นคำร้องขอมีบัตรภายใน

กำหนดเวลา มีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท บัตรหมดอายุไม่ต่อบัตรภายในกำหนด มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๙๕ ก. วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๖ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๗ สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิ เสรีภาพของเด็กและเยาวชนที่ต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐ โดยไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

เหตุผลในการประกอบใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๑๕ และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ กำหนดเรื่องเกี่ยวกับเด็กไว้แคบ ๆ เช่น เด็กพิการ เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กมีปัญหาความประพฤติไม่สมควร แก้ว เด็กเร่ร่อน ให้อำนาจหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่เพียงการให้การสงเคราะห์ด้านปัจจัย ๔ เป็นสำคัญ ในส่วนของการคุ้มครองสวัสดิภาพมีเพียง ๒ กรณี คือ ถ้าเด็กยังอยู่กับครอบครัวก็แนะนำผู้ปกครอง ในการเลี้ยงดู กรณีมีการแยกเด็ก ก็ส่งเด็กเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพประกอบกับสภาวงการณในปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนมาจากหลายปัจจัย เช่น ความยากจนเกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์และค่านิยมในสังคม ด้านสุขภาพกายด้วยโรคติดต่อหลายชนิด ภูมิคุ้มกันบกพร่อง สุขภาพจิต และการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ด้านการศึกษาผู้ด้อยฐานะจะมีโอกาสของการศึกษาน้อย ด้านการเมือง การปกครองพัฒนาค่อนข้างช้า มีผลต่อประชาชนระดับล่างเพราะเด็กถูกละเมิดทางเพศมากขึ้น โสเภณีเด็ก การค้าเด็ก สื่อลามกอนาจารโดยที่ประกาศคณะปฏิวัติทั้ง ๒ ฉบับ ใช้บังคับมาเป็นเวลานานสาระสำคัญ และรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และส่งเสริมความประพฤติเด็ก ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน สมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีการพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการ ส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัวรวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดถูกทารุณกรรมตกเป็นเครื่องมือในการ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จึงสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความ ร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ (มาตรา ๕๓ ระบุว่า เด็ก เยาวชน และบุคคลใน ครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เด็ก และเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พ.ร.บ.ฉบับนี้มีทั้งหมด ๙ หมวด ๘๘ มาตราด้วยกัน แยกเป็น มาตรา ๑ - ๖ อธิบายความหมายที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.ฉบับนี้

หมวด ๑ ที่ว่าด้วยเรื่องคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วยมาตรา ๗- ๒๑

หมวด ๒ ที่ว่าด้วยเรื่องการรักษาปฏิบัติต่อเด็ก ประกอบด้วยมาตรา ๒๒ - ๓๑

หมวด ๓ ที่ว่าด้วยเรื่องการรักษาสงเคราะห์เด็ก ประกอบด้วยมาตรา ๓๒ -๓๙

หมวด ๔ ที่ว่าด้วยเรื่องการรักษาคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประกอบด้วยมาตรา ๔๐ - ๔๗

หมวด ๕ ที่ว่าด้วยเรื่องผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประกอบด้วยมาตรา ๔๘ - ๕๐

หมวด ๖ ที่ว่าด้วยเรื่องสถานรับเลี้ยงเด็กและสถานพัฒนาและฟื้นฟู ประกอบด้วย มาตรา ๕๑- ๖๒

หมวด ๗ ที่ว่าด้วยเรื่องส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ประกอบด้วย มาตรา ๖๓ - ๖๗

หมวด ๘ ที่ว่าด้วยเรื่องกองทุนคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วยมาตรา ๖๘ - ๗๗

หมวด ๙ ที่ว่าด้วยเรื่องออกกำหนดโทษ ประกอบด้วยมาตรา ๗๘ - ๘๖

บทเฉพาะกาล ประกอบด้วยมาตรา ๘๗ - ๘๘

โดยสรุปมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน หัวหน้าส่วนราชการ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิสมาชิกต่างๆ เป็นกรรมการ พัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และได้กำหนดอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการไว้ ๘ ประการ (ตามมาตรา ๑๗ และ ๒๐) ซึ่งจังหวัดได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ แล้ว ตามคำสั่งที่ ๓๙๙/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗

(๒) การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อเด็ก ตามความในมาตรา ๒๒

(๓) กำหนดหน้าที่ของผู้ปกครอง อันหมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรมรวมถึง พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดู หรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย โดยได้กำหนดให้ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน พัฒนา และคุ้มครองสวัสดิภาพ (ตามมาตรา ๒๓) รวมทั้งต้องไม่กระทำการใดอันที่มีลักษณะละเลยทอดทิ้ง ไม่เลี้ยงดู หรือปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ

(๔) ให้การปกป้องคุ้มครองเด็กในกรณีถูกรุณ ถูกละเมิด ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำผิด หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รวมทั้งไม่ถูกละเมิดจากสื่อไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

(๕) การคุ้มครองชื่อเสียงเกียรติคุณ และความเป็นส่วนตัวของเด็ก ห้ามโฆษณาเผยแพร่ทางสื่อ เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก หรือผู้ปกครองของเด็กจนเกิดความเสียหาย

(๖) กำหนดให้ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็กต่างๆ คือ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้ากิ่งประจำกิ่งอำเภอ ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตท้องที่ไม่ว่าเด็กจะมี ผู้ปกครอง หรือไม่ก็ตามโดยให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ (ตามมาตรา ๒๔)

(๗) การรายงานเหตุการณ์การปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ กฎหมายกำหนดให้ผู้ใดพบเห็นหรือ ประสบพหุติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีกรกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นให้รับแจ้ง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองเด็กตามมาตรา ๒๔ โดยไม่ชักช้า และผู้แจ้งเมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับการคุ้มครองทั้งทางแพ่งอาญา หรือทางปกครอง

(๘) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปในเคหสถานใด ๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในระหว่าง เวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้นในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำทารุณกรรม เด็ก มีการกักขัง หรือเลี้ยงดูโดยมิชอบ โดยไม่ต้องมีหมายค้นจากศาล รวมทั้งมีหน้าที่ซักถามตัวเด็ก และครอบครัวได้ตามมาตรา ๓๐ (๑) (๒) (๖) ไม่ว่ากรณีใดๆ จะกักขังเด็กเกิน ๑๒ ชั่วโมงไม่ได้ จะต้อง มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองเพื่อแนะนำ ตักเตือนให้ดูแล อุปการะ เลี้ยงดูในทางที่ถูกต้อง หรือมีหนังสือ เรียกผู้ปกครอง นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้ดูแลสถานศึกษา ให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารความประพฤติของ เด็กมาให้ ตามมาตรา ๓๐ (๓) (๔)

(๙) เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ (ตามมาตรา ๓๒)

- เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า
- เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือพลัดหลง
- เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกการทุพพลภาพ เจ็บป่วย

เรื้อรัง ฯลฯ

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้รับแจ้งพบเห็นเด็กพึงได้รับการ สงเคราะห์ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสม (ตามมาตรา ๓๓)

ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กอาจนำเด็กไปขอรับการสงเคราะห์ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและ สวัสดิการจังหวัด โดยพนักงาน เจ้าหน้าที่พิจารณาให้การสงเคราะห์ที่เหมาะสม ตามมาตรา ๓๓ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถหาวิธีการที่เหมาะสมจะส่งเด็กไปยังสถานแรกรับหรือสถานสงเคราะห์ก่อนก็ได้

(๑๐) เด็กพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (ตามมาตรา ๔๐) ได้แก่

เด็กที่ถูกทารุณกรรม

เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด

เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกำหนด

(๑๑) การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต้องรีบตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจ โดยขอส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้ หรือถ้าจำเป็นก็ให้ส่งสถานสงเคราะห์ หรือสถาน พัฒนาและฟื้นฟูระหว่างการสืบเสาะหาวิธีการคุ้มครองให้กระทำได้ไม่เกิน ๗ วัน กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ของเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอขยายเวลาออกไปรวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วันก็ได้ (ตามมาตรา ๔๒)

(๑๒) ห้ามเด็กดื่มหรือเสพสุรา บุหรี่ หากฝ่าฝืนให้เจ้าหน้าที่สอบถามเด็ก หรือเชิญผู้ปกครองมาร่วมหารือ ว่ากล่าวตักเตือน หรือให้เด็กทำงานบริการสังคม เพื่อเป็นการฝึกอบรมเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก หากผู้ปกครองเด็กฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าหน้าที่ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ แล้วแต่กรณี หากผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ส่งเด็กเข้ารับการคุ้มครอง หรือทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ และผู้ปกครองไม่เห็นด้วย มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง (ตามมาตรา ๔๕-๔๖)

(๑๓) ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นควรแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อกำกับ ดูแลเด็กคนใดก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีให้แต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจเป็น ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กด้วยก็ได้ (ตามมาตรา ๔๘)

(๑๔) ห้ามผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครองที่เห็นว่าจะเสียหาย (ตามมาตรา ๕๐)

(๑๕) ปลัดกระทรวงมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูได้ทั่วราชอาณาจักร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจตั้งในจังหวัดนั้น และมีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าว (ตามมาตรา ๕๑ และ ๕๕) และกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าว (ตามมาตรา ๕๖, ๕๘, ๕๙ และ ๖๐)

(๑๖) การส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษา โดยนักเรียน และนักศึกษาต้องประพฤติตามระเบียบของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่กำหนดในกฎกระทรวง และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา (ตามมาตรา ๖๔ และ ๖๖)

พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗

เป็นหน้าที่ของเยาวชนที่เป็นชายที่มีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้า ๑๘ ปี (๑๗ ปีบริบูรณ์) ใน พ.ศ. ได ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (ไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน) ณ อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พ.ศ. นั้น (ตั้งแต่ ๑ ม.ค. - ๓๑ ธ.ค.) เช่น เกิด พ.ศ. ๒๕๒๔ ต้องไปขึ้นทะเบียนทหารใน พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ใดไม่สามารถไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน (ปกติควรให้ผู้ปกครอง) ถ้าไม่ไปแจ้งแทนในปีนั้นถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน ทางอำเภอแจ้งความดำเนินคดีมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ส่งให้พนักงานสอบสวน คือ ตำรวจเปรียบเทียบปรับไม่ได้ ต้องดำเนินคดีถึงชั้นศาล) เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. ของปีถัดไป

การลงบัญชีทหารให้ปฏิบัติ ดังนี้

กรณีบิดาและมารดาสมรสกันตามกฎหมาย ให้ถือภูมิลำเนาของบิดาเป็นหลักในการลงบัญชีทหารถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้ว มารดายังมีชีวิตอยู่หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครองให้ถือลำเนาในการลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณี หรือถ้าบุคคลดังกล่าว ถึงแก่กรรมหมดให้ลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่ผู้ลงบัญชีทหารมีภูมิลำเนาอยู่ (ภูมิลำเนาคือการที่มีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้าน)

การขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน ผู้ขอขึ้นทะเบียนแสดงตน เพื่อขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน ต้องนำหลักฐานคือ สูติบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน (ที่มีชื่อบิดา หรือมารดา) ต่อนายอำเภอท้องที่ เมื่อนายอำเภอท้องที่ได้ตรวจสอบหลักฐาน เอกสารเห็นว่าถูกต้องแล้วจะรับลงบัญชีทหารและออกใบสำคัญทหารกองเกิน (แบบ สด.๙) ให้เป็นหลักฐานด้วย

หากผู้ใดไม่ไปลงบัญชีทหารกองเกินภายในกำหนด จะถูกดำเนินคดีอาญาฐานหลีกเลี่ยงขัดขืน มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าทางอำเภอได้ส่งรายชื่อไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ

พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙

พระราชบัญญัติสถานบริการเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบกิจการของสถานบริการเหตุที่กฎหมายต้องควบคุมการประกอบกิจการของสถานบริการเหล่านี้ก็เนื่องจากกฎหมายไม่ประสงค์ให้มีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด หรือการเล่นการพนัน การค้าประเวณีหรือ

เป็นแหล่งมั่วสุมของเยาวชน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ผู้ที่จะประกอบกิจการสถานบริการได้ก็ต้องขอใบอนุญาตและต้องมีการต่อใบอนุญาตทุกปีสำหรับวัยรุ่นที่ประสงค์จะเข้าไปใช้บริการไม่ว่าจะเป็น เชน ฝับ ค็อกเทลเลาจน์ กฎหมายได้กำหนดห้ามเจ้าของร้านยินยอมหรือปล่อยให้วัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าไปใช้บริการ หากเจ้าของร้านยินยอมหรือปล่อยให้วัยรุ่นอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าไปใช้บริการก็อาจจะถูกสั่งพักใบอนุญาต และหากกระทำความผิดบ่อยๆ ก็อาจถูกสั่งปิดหรือไม่ต่อใบอนุญาตการประกอบกิจการก็ได้

พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

สำหรับเด็กหรือเยาวชนกฎหมายได้กำหนดอายุของเด็กที่จะเข้ามาสู่ตลาดแรงงานไว้ว่าห้ามมิให้มีการใช้แรงงานต่ำกว่า ๑๕ ปี เนื่องจากเป็นอายุนี้อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เนื่องจากการจ้างแรงงานเด็กจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการทำลายอนาคตทางการศึกษาของเด็กที่ควรจะเป็นแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคตโดยกฎหมายได้กำหนดให้มีการคุ้มครองลูกจ้างที่เป็นเด็กหรือเยาวชนในเรื่อง ที่เกี่ยวกับระยะเวลาการทำงาน เวลาพัก ไว้ดังนี้

๑. นายจ้างต้องให้ลูกจ้างเด็กมีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง ติดต่อกันหลังจากที่ได้ทำงานมาแล้วไม่เกิน ๔ ชั่วโมง นอกจากนี้ในสี่ชั่วโมงนั้นต้องให้ลูกจ้างเด็กได้มีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนดด้วย

๒. ห้ามมิให้ลูกจ้างเด็กทำงานในระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ - ๐๖.๐๐ น. เนื่องจากเป็นเวลากลางคืนและควรเป็นเวลาของเด็กได้พักผ่อน

๓. การทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด กฎหมายได้กำหนดห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดด้วย ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กควรจะได้รับบริการพักผ่อนที่เพียงพอ เพราะการทำงานล่วงเวลาหรือการทำงานในวันหยุดอาจทำให้เด็กเกิดความเครียด และขาดโอกาสในการศึกษาหาความรู้

นอกจากการห้ามลูกจ้างเด็กทำงานบางประเภทแล้วกฎหมายยังกำหนดมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทำงานในสถานที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานที่เต็นร่า สถานที่ที่มีอาหาร สุรา โดยมีผู้บ๋าเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอน หรือมีบริการนวดให้ลูกค้า เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายเล็งเห็นว่าสถานที่ดังกล่าวไม่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กหรือเยาวชนซึ่งยังมีความคิดที่อ่อนด้อยด้วยประสบการณ์ การที่จะต้องไปทำงานในสถานที่ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจ หรืออาจได้รับอันตรายจากสถานที่ที่ทำงานได้

กฎหมายควบคุมร้านเกม

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเห็นชอบกฎกระทรวงประกอบ พ.ร.บ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยการอนุญาตและการประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ ซึ่งเป็นกฎหมายสำหรับออกใบอนุญาต การต่อใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกม ร้านวีดิทัศน์ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการเล่นเกม และการใช้บริการร้านเกมของเด็ก ดังนี้

๑. เด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เข้าใช้บริการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ได้ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ – ๒๐.๐๐ น. และตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ – ๒๐.๐๐ น. ในวันหยุดราชการ

๒. เด็กอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๘ ปี เข้าใช้บริการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ได้ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ – ๒๒.๐๐ น. และตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ – ๒๒.๐๐ น. ในวันหยุดราชการ

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดไว้ว่าผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ตจะต้องดูแลไม่ให้มีการจำหน่ายบุหรี่ สารเสพติด หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านวีดิทัศน์ ดูแลไม่ให้สูบบุหรี่ หรือเสพสารเสพติดหรือดื่มแอลกอฮอล์ภายในร้านวีดิทัศน์ ดูแลไม่ให้มีการเล่นการพนัน ดูแลไม่ให้มีการจำหน่ายหรือฉายภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสม ดูแลไม่ให้มีสื่อลามกอนาจารในร้านวีดิทัศน์

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นผลมาจากการทำงานของคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ และได้ประกาศใช้ครั้งแรกในปีพุทธศักราช ๒๕๓๓ และประเทศไทยได้ลงนามเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๕ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มีทั้งสิ้น ๕๔ ข้อ โดย ๔๐ ข้อแรกเป็นสาระสำคัญด้านสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ๔ ประการ ๑๔ ข้อหลัง เป็นส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพันธกรณีที่ระบุไว้ เด็กในความมุ่งหมายของอนุสัญญานี้ หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ยกเว้นผู้ที่แต่งงานถูกต้องตามกฎหมายของประเทศ

สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ๔ ประการ

๑. สิทธิในการอยู่รอด (Right of Survival)

- ๑) สิทธิในการมีชีวิตรอดและส่งเสริมชีวิต
- ๒) ได้รับโภชนาการที่ดี
- ๓) ได้รับความรักความเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม
- ๔) ได้รับการบริการด้านสุขภาพ

- ๕) การให้ทักษะชีวิตที่ถูกต้อง
 - ๖) การให้ที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู
๒. สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง (Right of Protection)
- ๑) การคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ
 - ๒) การล่วงละเมิด การทำร้าย การกลั่นแกล้งรังแก
 - ๓) การถูกทอดทิ้ง ละเลย
 - ๔) การลักพาตัว
 - ๕) การใช้แรงงานเด็ก
 - ๖) ความยุติธรรมต่อผู้เยาว์
 - ๗) การเอารัดเอาเปรียบทางเพศ
๓. สิทธิในการพัฒนา (Right of Development)
- ๑) ได้รับการศึกษาทั้งใน/นอกระบบ
 - ๒) เข้าถึงข่าวสารที่เหมาะสม
 - ๓) เสรีภาพในความคิด มโนธรรม และศาสนา
 - ๔) พัฒนาบุคลิกภาพ ทั้งทางสังคมและจิตใจ
 - ๕) พัฒนาสุขภาพร่างกาย
๔. สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation)
- ๑) แสดงทัศนะของเด็ก
 - ๒) เสรีภาพในการติดต่อข่าวสารข้อมูล
 - ๓) มีบทบาทในชุมชน
- ๕) แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก

กฎหมายเกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัว

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัว

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลพิเศษ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีบุคคลบางกลุ่ม เช่น เด็กหรือเยาวชน หรือคดีบางประเภท เช่น คดีครอบครัว คดีคุ้มครองเด็กหรือคดีคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวโดยวิธีพิจารณาคดีแตกต่างจากศาลธรรมดา แต่ลักษณะของข้อกฎหมายไม่สลับซับซ้อนเหมือนศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ

๒. อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว

๒.๑ คดีอาญา ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทุกข้อหาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ซึ่งเด็กหมายถึงบุคคลซึ่งอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ส่วนเยาวชน หมายถึง บุคคลที่อายุเกิน ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี โดยให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น ดังนั้น บุคคลที่กระทำความผิดทางอาญาและจะต้องถูกดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวจึงหมายถึงบุคคลที่อายุไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดฐานใดและอัตราโทษเท่าใด (ทุกตัวบทกฎหมาย) แม้บางเรื่องเด็กและเยาวชนกระทำความผิดกฎหมายพิเศษตามกฎหมายต้องอยู่ในอำนาจของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษโดยเฉพาะก็ตามก็ต้องฟ้องคดีเด็กและเยาวชนนั้นต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ปัจจุบันคดีเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ส่วนใหญ่จะเป็นคดียาเสพติด

๒.๒ คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ออมนมาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง เป็นกรณี que personam ที่บุคคลที่ได้กระทำความผิดอาญามีอายุพ้นเกณฑ์เยาวชนและคดีอยู่ในอำนาจของศาลธรรมดา โดยหลักแล้วต้องพิจารณาและพิพากษาคดีโดยศาลธรรมดาซึ่งอาจเป็นศาลจังหวัดหรือศาลแขวงก็ได้ แต่ศาลเห็นว่า จำเลยที่กระทำความผิดมีร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัยเหมือนเด็กหรือเยาวชน ศาลฎีกามีอำนาจใช้ดุลพินิจให้โอนคดีไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจได้และให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

๒.๓ คดีครอบครัว (คดีแพ่ง) ได้แก่ คดีแพ่งที่จะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับครอบครัว เช่น การหมั้น การสมรส คดีฟ้องหย่า แบ่งสินสมรส อำนาจในการปกครองดูแลบุตร บุตรบุญธรรม การทำนิติกรรมของผู้เยาว์ คดีเกี่ยวกับการขอให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ เป็นต้น

๒.๔ คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ หมายความว่า คดีที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามกฎหมายว่าด้วย

การคุ้มครองเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวหรือกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว

๓. ประเภทของศาลเยาวชนและครอบครัว

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร
๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดนั้นๆ เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดบึงกาฬ มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดอาญาที่ผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน (กระทำผิดในเขตจังหวัดบึงกาฬในพื้นที่ ๘ อำเภอ)
๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวสาขา เป็นการจัดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่ความ ประชาชน หรือ ผู้มาติดต่อราชการศาลในพื้นที่ห่างไกลจากศาลเดิม แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของศาลเดิมอยู่โดยมีอำนาจพิจารณาเหมือนศาลเดิม

๔. เจตนารมณ์และความมุ่งหมายในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว

๑. เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยมุ่งแก้ไขและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนยิ่งกว่า การลงโทษด้วยการให้มีวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม โดยมุ่งเน้นในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดแล้วดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุ
๒. เพื่อคุ้มครองสถาบันครอบครัวและส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในคดีครอบครัว

๕. หลักสำคัญของศาลเยาวชนและครอบครัว

๑. มีผู้พิพากษาสมทบซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตร หรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับ การสงเคราะห์หรืออบรมเด็กร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีจำนวน ๒ คน โดยผู้พิพากษาสมทบ จะต้องเป็นสตรีอย่างน้อย ๑ คน
๒. มีการแยกพิจารณาคดีเด็กต่างหากจากห้องพิจารณาคดีธรรมดาไม่ปะปนกับผู้ใหญ่ และ เป็นการพิจารณาลับ โดยการพิจารณาจะไม่เคร่งครัดตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
๓. มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ความประพฤติและค้นหาสาเหตุการกระทำความผิด ของเด็กและเยาวชนเพื่อเสนอความเห็นต่อศาล
๔. มีการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมความประพฤติ การรอกการลงโทษ การฝึกและอบรม
๕. เพื่อความยืดหยุ่นในการแก้ไขเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจ แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาได้

๖. ในคดีครอบครัวมุ่งเน้นที่จะให้มีการไกล่เกลี่ยเพื่อให้เกิดการประนีประนอมยอมความ เพื่อความผาสุกของครอบครัวและเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนได้เสียของผู้เยาว์

การประกันตัวในชั้นศาล

การประกันตัวในชั้นศาลมี ๒ ช่วง

ช่วงแรกเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวผู้ต้องหามาขอฝากขังต่อศาล และศาลอนุญาตให้ขังซึ่งถือว่าผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจควบคุมของศาลแล้ว

ช่วงที่ ๒ คือช่วงที่ศาลประทับฟ้องของโจทก์แล้ว ผู้ต้องหาจะมีสถานะเป็นจำเลยแล้ว ซึ่งอาจต้องมีการถูกควบคุมตัวอยู่ในอำนาจของศาล ดังนี้

หากผู้ประกันประสงค์จะขอให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยก็จะต้องยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาแล้วแต่กรณีต่อศาล

กำหนดเวลาที่ศาลอนุญาตให้ประกัน มีดังนี้ (ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแล้ว)

ชั้นสอบสวน มีกำหนดเวลาเท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ฝากขังจนถึงมีการฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี

ชั้นพิจารณาของศาล สัญญาประกันใช้ได้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมตัวโดยศาล ผู้ประกันสามารถยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้หลักประกันได้ดังนี้

๑. การใช้หลักทรัพย์เป็นประกัน ได้แก่

๑.๑ เงินสด

๑.๒ ที่ดินมีโฉนด หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ หรือ น.ส. ๓ ก.)

ซึ่งมีหนังสือรับรองราคาประเมินของสำนักงานที่ดินและไม่มีภาระผูกพันอันอาจกระทบต่อการบังคับคดี

๑.๓ ห้องชุดมีโฉนดที่ดินและมีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด และต้องไม่มี

ภาระผูกพันอันอาจกระทบต่อการบังคับคดี

๑.๔ หลักทรัพย์อย่างอื่นที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนได้ เช่น

- พันธบัตรรัฐบาล
- สลากออมสิน
- สลากออมทรัพย์ทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตร

- ใบรับเงินฝากประจำของธนาคาร
- กรมธรรม์ประกันภัย

๒. การใช้บุคคลเป็นประกัน (ตำแหน่ง)

- เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีรายได้แน่นอน เช่น ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่น ๆ รวมถึงลูกจ้างของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือ พนักงานบริษัทเอกชน

- เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่น บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภริยา ญาติ พี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือบุคคลอื่นที่ศาลเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นญาติในทางอื่นที่ศาลเห็นสมควรให้ประกันได้

- อัตราหลักประกัน ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๐ เท่า ของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หากวงเงินประกันมียอดสูงกว่าวงเงินที่ผู้นั้นมีสิทธิประกันได้ ศาลอาจกำหนดให้ผู้ขอประกันวางเงินหรือหลักทรัพย์อื่นเพิ่มเติมให้เพียงพอ กับวงเงินประกันหรืออาจให้มีผู้ขอประกันหลายคนร่วมกัน ทำสัญญาประกันโดยใช้วงเงินของแต่ละคนรวมกันได้

หลักฐานที่ต้องนำมาแสดงในการขอประกันตัวต่อศาล

- บัตรประจำตัวประชาชน บัตรข้าราชการ หรือบัตรแสดงตำแหน่งหน้าที่การงาน ทะเบียนบ้านของจำเลยและผู้ขอประกันพร้อมสำเนา

- หลักทรัพย์ที่ใช้ประกัน เช่น เงินสดโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการ ทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) สมุดเงินฝากประจำพร้อมสำเนา

- หนังสือรับรองจากต้นสังกัดหรือนายจ้าง (กรณีขอประกันตัวด้วยตำแหน่งหน้าที่)

- หนังสือรับรองราคาประเมินที่ดินจากสำนักงานที่ดิน (กรณีใช้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการ ทำประโยชน์เป็นประกัน) พร้อมสำเนา

- หนังสือรับรองจากธนาคาร (กรณีใช้สมุดเงินฝากประจำเป็นประกัน)

- หนังสือยินยอมของคู่สมรส (กรณีผู้ขอประกันมีคู่สมรส)

หลักเกณฑ์ในการสั่งคำร้องขอประกัน

เมื่อยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาลแล้ว ศาลจะพิจารณาเรื่องเหล่านี้ประกอบในการพิจารณาสั่งคำร้อง คือ

๑. ความหนักเบาแห่งข้อหา

๒. พยานหลักฐานที่น่าสืบแล้วมีเพียงใด

๓. พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร

๔. เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด

๕. ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่

๖. ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใด
๗. ค่าคัดค้านของพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวน

ขั้นตอนการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย

๑. ขอแบบพิมพ์คำร้องขอประกันตัวจากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของศาล
๒. เขียนคำร้องขอประกันตัวด้วยตนเองโดยขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เขียนให้
๓. ยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานที่ใช้ในการขอประกันแก่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
๔. เมื่อเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ได้ตรวจคำร้องและหลักฐานที่ใช้ในการขอประกันเรียบร้อยแล้วให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย/นายประกัน ลงลายมือชื่อในคำร้องเพื่อเสนอคำร้องดังกล่าวต่อผู้พิพากษาพิจารณาสั่ง
๕. เมื่อผู้พิพากษามีคำสั่งอนุญาตให้ประกันแล้ว ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ที่ศาลและยังไม่มีอาการออกหมายขังไว้ก็สามารถนำตัว ผู้ต้องหา/จำเลยออกจากห้องควบคุมของศาลได้ ถ้าผู้ต้องหา/จำเลยถูกคุมขังตามหมายศาลไว้ เจ้าหน้าที่จะนำหมายปล่อยไปปล่อย ณ สถานที่ที่ถูกคุมขังในวันเดียวกัน
๖. หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกัน ผู้ขอประกันสามารถขอรับหลักทรัพย์ที่ยื่นไว้คืนต่อเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์

การขอรับหลักทรัพย์หรือเงินสดคืนจากศาล (การขอถอนหลักประกัน)

เมื่อคดีถึงที่สุด หรือศาลอนุญาตให้ถอนประกัน หรือสัญญาประกันสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่น (กรณีนายประกันไม่ผิดสัญญาประกัน) ความรับผิดชอบตามสัญญาประกันสิ้นสุดลง นายประกันสามารถขอหลักประกันคืนได้ทันทีโดยยื่นคำร้องขอถอนหลักประกันคืนต่อศาลและแนบหลักฐาน คือ ใบรับหลักฐานและใบรับเงินที่ศาลออกให้เมื่อครั้งยื่นขอปล่อยชั่วคราว หากใบรับหลักฐานหรือ ใบรับเงินสูญหาย ต้องแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจและนำใบรับแจ้งความมาแสดงต่อศาล

กรณีศาลสั่งปรับนายประกัน (นายประกันผิดสัญญาประกัน)

ในกรณีที่ศาลสั่งปรับนายประกันตามสัญญาประกัน นายประกันจะต้องนำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด มิฉะนั้นศาลจะสั่งยึดหลักประกันขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าปรับต่อไป และถ้าได้เงินไม่พอชำระค่าปรับศาลอาจยึดทรัพย์สินอื่นๆ ของนายประกันมาขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับจนครบ นายประกันที่ศาลสั่งปรับตามสัญญาประกัน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลได้ภายในกำหนด ๑ เดือน หรืออาจนำตัวจำเลยมาส่งศาลและขอลดค่าปรับต่อศาล

ขั้นตอนในการพิจารณาคดีอาญาของศาล

๑. ศาลที่รับฟ้อง

การจะยื่นฟ้องที่ศาลใดให้พิจารณาว่าความผิดเกิดขึ้นใน เขตศาลใด หรือจำเลยมีที่อยู่หรือถูกจับในเขตศาลใดหรือพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนในเขตศาลใด ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาคดีในกรุงเทพมหานคร

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้แก่ ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี และศาลแขวงในเขตกรุงเทพมหานคร ในต่างจังหวัด ได้แก่ ศาลจังหวัด และศาลแขวง

การแบ่งแยกอำนาจศาลระหว่างศาลทั่วไปกับศาลแขวงพิจารณาจากอัตราโทษ กล่าวคือ คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อยู่ในอำนาจของศาลแขวง (ในจังหวัดที่ยังไม่มีศาลแขวงเปิดทำการศาลจังหวัดจะนำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการผิดฟ้อง การฟ้องและการพิพากษาคดีด้วยวาจา)

๒. ข้อควรปฏิบัติเมื่อศาลสั่งประทับฟ้อง

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว หากจำเลยประสงค์จะต่อสู้คดีควรปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ หากศาลมีคำสั่งขังจำเลย จำเลยสามารถยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล ทั้งนี้ไม่ว่าจำเลยจะได้รับอนุญาตให้ประกันตัวใน ชั้นสอบสวนหรือชั้นฝากขังหรือไม่ก็ตาม

๒.๒ หากทนายความเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีต่อไป (โดยติดต่อทนายความด้วยตนเองหรือขอให้ศาลตั้งทนายความให้)

๒.๓ ตรวจสอบสำนวนคดี และสิ่งที่โจทก์ยื่นเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาคดี

๓. การพิจารณาและสืบพยานในศาล

จะกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยโดยศาลจะอ่านและอธิบายคำฟ้องให้จำเลยฟัง และศาลจะสอบถามจำเลยว่ากระทำความผิดจริงหรือไม่ และจดคำให้การของจำเลยไว้

๓.๑ กรณีจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาคดีโดยไม่ต้องสืบพยานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลย

๓.๒ กรณีจำเลยให้การปฏิเสธ ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยต่อไป โดยศาลจะส่งนัดสืบพยานโจทก์ก่อน เสร็จแล้วจึงนัดสืบพยานจำเลย หลังจากสืบพยานของทั้ง ๒ ฝ่าย เสร็จสิ้นแล้วศาลจะนัดฟังคำพิพากษาโจทก์มีหน้าที่ต้องมาศาลทุกนัด (นัดสืบพยานโจทก์) หากไม่มา ศาลต้องยกฟ้องเว้นแต่ศาลเห็นว่าโจทก์ไม่มาศาลโดยมีเหตุสมควร ศาลจะส่งเลื่อนคดีไปก็ได้ หากจำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัดโดยไม่ได้รับอนุญาต จากศาล ศาลจะออกหมายจับจำเลยและปรับนายประกัน (ในกรณีจำเลยได้รับการประกันตัว) และหากศาลไม่แน่ใจว่าจะจับจำเลยได้เมื่อใดก็จะจำหน่ายคดีชั่วคราวจนกว่าจะได้ตัวจำเลยมาพิจารณาคดีต่อไป การสืบพยานคดีอาญาโจทก์มีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้าสืบก่อนจำเลย และเมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว จำเลยจึงนำพยานเข้าสืบต่อไป ก่อนสืบพยานโจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงเปิดคดี และหลังจากสืบพยานหลักฐานทั้ง ๒ ฝ่ายเสร็จสิ้นแล้วโจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดี

คำพิพากษาในคดีอาญา

คำพิพากษาของศาลอาจแยกเป็นพิพากษายกฟ้อง หรือพิพากษาลงโทษ

โทษที่ศาลพิพากษามี ๕ สถาน ได้แก่

๑. **โทษประหารชีวิต** (โดยการฉีดยาเข้าสู่ร่างกาย)
๒. **โทษจำคุก** จำเลยจะถูกจำคุกไว้ในเรือนจำ การคำนวณระยะเวลาจำคุกจะนับวันเริ่มจำคุกรวมเข้าด้วยและนับเป็น ๑ วันเต็ม โดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมง ถ้าระยะเวลาจำคุกกำหนดเป็นเดือนให้นับ ๓๐ วันเป็น ๑ เดือน ถ้ากำหนดเป็นปี คำนวณตามปีปฏิทิน
๓. **โทษกักขัง** จำเลยจะถูกกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ เช่น สถานีตำรวจหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน
๔. **โทษปรับ** จำเลยต้องชำระเงินตามจำนวนที่ศาลมีคำพิพากษา หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา จำเลยอาจถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือถูกกักขังแทนค่าปรับ (ถืออัตรา ๕๐๐ บาทต่อ ๑ วัน) อย่างไรก็ตามหากศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจะไม่ชำระค่าปรับ

ศาลอาจสั่งให้กักขังจำเลยแทนค่าปรับไปก่อนก็ได้ และหากจำเลยเคยถูกควบคุมตัวมาก่อนไม่ว่าจะเป็นชั้นสอบสวนหรือชั้นพิจารณาของศาล ซึ่งจะต้องนำวันที่จำเลยถูกควบคุมตัวมาหักวันคุมขังให้ด้วยการกักขังแทนค่าปรับนั้นกฎหมายห้ามมิให้กักขังแทนค่าปรับเกินกำหนด ๑ ปี เว้นแต่กรณีศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งกักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปีก็ได้

นอกจากนี้ หากศาลพิพากษาลงโทษปรับไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ บาทและจำเลย (เฉพาะบุคคลธรรมดา) ไม่มีเงินชำระค่าปรับ จำเลยอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับได้เมื่อศาลพิจารณาและเห็นสมควรก็จะอนุญาตให้จำเลยทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับโดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นหนึ่งวันทำงานต่อไป

๕. โทษริบทรัพย์สิน

หากเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด ศาลมีอำนาจสั่งริบได้เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่แท้จริงและมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด อาจยื่นคำร้องขอคืนต่อศาลได้ในกรณีที่เป็ทรัพย์สินซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิดให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใดก็ตามและผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงไม่อาจร้องขอคืนได้คำพิพากษาของศาลจะทำเป็นหนังสือ ยกเว้นในศาลแขวง คำพิพากษาจะทำด้วยวาจาก็ได้โดยบันทึกไว้พอให้ได้ใจความจำเลยจะต้องมาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวันเวลาที่ศาลนัด ถ้าจำเลยไม่มาและศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจะหลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล ศาลจะออกหมายจับจำเลยเพื่อมาฟังคำพิพากษา ถ้ายังไม่ได้ตัวจำเลยมาศาลภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันออกหมายจับ ศาลอาจอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นลับหลังจำเลยได้ โดยถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นโดยชอบแล้ว

การอุทธรณ์ ฎีกา

๑. เมื่อศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาแล้ว คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่ยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาฟัง หากยื่นไม่ทันภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว อาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาได้ แต่ต้องยื่นคำร้องก่อนสิ้นระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาแล้วแต่กรณี โดยต้องอ้างเหตุที่ไม่อาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาได้ทันภายในกำหนดด้วย

๒. คำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกาต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับคดีพอสมควร เช่น ชื่อคู่ความผู้อุทธรณ์ ฎีการายละเอียดเกี่ยวกับคำฟ้องโจทก์ คำให้การจำเลยในชั้นต้น หรือในชั้นอุทธรณ์ข้อเท็จจริงในทางพิจารณามีอย่างไร และศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาว่าอย่างไร

ผู้อุทธรณ์หรือฎีกาไม่เห็นด้วยหรือโต้แย้งคำพิพากษาดังกล่าวนั้นอย่างไร ประเด็นใดพร้อมด้วยเหตุผล และคำขอทนายอุทธรณ์ ฎีกา เช่น ให้แก้หรือกลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ การยื่นคำฟ้อง อุทธรณ์หรือคำฟ้องฎีกา ทำได้โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ไม่รับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่ วันที่ทราบคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

การประกันด้วยกรมธรรม์ประกันภัย

การประกันภัยอสรภาพ เป็นการประกันที่จัดทำขึ้นโดยมีแนวความคิดจากการที่ศาล ยุติธรรมจะจัดระบบการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยเพิ่มทางเลือกให้แก่ประชาชนในการ หาหลักประกันมาวางศาล เนื่องจากปัจจุบันมีคดีอาญาเกิดขึ้นจำนวนมาก ประชาชนที่ตกเป็น ผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งยังไม่ทราบแน่ชัดว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ต้องถูกควบคุมตัวไว้ใน ระหว่างดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก บางคนพอจะมีหลักทรัพย์ก็สามารถนำหลักทรัพย์มาขอประกันตัว ออกไปได้ บางคนไม่มีก็ต้องถูกควบคุมหรือขัง บางคนก็ต้องไปเช่าหลักทรัพย์ของนายประกันอาชีพมา ประกันตัวออกไป ซึ่งเป็นปัญหามากมาย การประกันภัยอสรภาพจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้ ประชาชนได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น โดยให้ประชาชนสามารถใช้หนังสือรับรองความรับผิดชอบของบริษัท ประกันภัยมาวางเป็นหลักประกันในการขอประกันตัวได้โดยสามารถทำสัญญาประกันภัยจากบริษัท ประกันภัยต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ ๒ รูปแบบ คือ

๑. การทำประกันภัยอสรภาพก่อนมีการกระทำความผิด
๒. การทำประกันภัยอสรภาพหลังมีการกระทำความผิด

เมื่อทำสัญญาประกันภัยจากบริษัทประกันภัยแล้ว หากต้องการขอประกันต่อศาลสามารถทำได้ ดังนี้

กรณีนำกรมธรรม์มาประกันตัวกับศาลครั้งแรก

๑. เมื่อยื่นหนังสือรับรองกรมธรรม์ให้กับศาล เจ้าพนักงานของศาลจะกระทำการ ตรวจสอบดังนี้

- ความสมบูรณ์ของหนังสือรับรอง มีทั้งส่วนของหนังสือรับรองและใบตอบรับ หนังสือรับรอง

- ชื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยตรงกับที่ระบุในหนังสือรับรองหรือไม่
- หนังสือรับรองใช้เป็นหลักประกันได้ภายในวงเงินที่ระบุไว้ว่าเท่าไร
- ฐานความผิดและรายละเอียดของคดีต้องตรงกับที่ระบุไว้ในหนังสือรับรอง
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน

๒. เจ้าพนักงานศาลจะตรวจสอบไปยังบริษัทประกันภัยที่เป็นผู้ออกหนังสือรับรองทันทีทางโทรศัพท์หรือทาง Internet

๓. เจ้าพนักงานศาลเขียนแบบคำร้องขอลดอัตราเบี้ยตามแบบ ๕๗ ข. บัญชีทรัพย์สิน สัญญาประกันตามแบบ ๕๘ ข.

๔. เสนอสำนวนคดีพร้อมคำร้องขอลดอัตราเบี้ยรวมทั้งหนังสือรับรองกรมธรรม์ต่อศาลเมื่อให้ศาลมีคำสั่ง

- **กรณีมีคำสั่งอนุญาต** แจ้งคำสั่งให้ผู้ประกันทราบและออกบัตรนัดให้ผู้ประกัน เจ้าพนักงานศาลบันทึกข้อความในส่วนท้ายหนังสือรับรองและฉีกส่วนท้ายใส่ซองที่บริษัทจัดทำให้ส่งคืนบริษัทต่อไป

- **กรณีมีคำสั่งไม่อนุญาต** แจ้งคำสั่งให้ผู้ประกันทราบ พร้อมคืนหลักประกันกรณีนำกรมธรรม์ประกันภัยตั้งแต่ชั้นของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการฯ และประสงค์จะประกันตัวต่อในชั้นศาลโดยใช้กรมธรรม์เดิมต้องมีหลักฐานดังนี้

๑. หนังสือจากพนักงานสอบสวน/อัยการฯ บันทึกถึงการครอบครองทรัพย์สิน (หนังสือรับรอง) พร้อมกับการส่งคำฟ้อง โดยระบุว่าจะส่งหนังสือรับรองไปให้ศาลภายใน ๓ วัน หลังจากศาลอนุญาตและมีหนังสือไปยังพนักงานสอบสวน / อัยการ

- สำเนาหนังสือรับรองกรมธรรม์ พร้อมกับใบรับหนังสือรับรองที่พนักงานสอบสวน / อัยการ ออกให้ขณะประกันตัวครั้งแรก

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน

๒. เจ้าพนักงานเขียนแบบคำร้องขอลดอัตราเบี้ยตามแบบ ๕๗ ข. บัญชีทรัพย์สิน สัญญาประกันตามแบบ ๕๘ ข.

๓. เสนอสำนวนคดีพร้อมคำร้องขอลดอัตราเบี้ยรวมทั้งหนังสือบันทึกการครอบครองทรัพย์สิน จากพนักงานสอบสวน / อัยการ ต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่ง

- **กรณีมีคำสั่งอนุญาต** แจ้งคำสั่งให้ผู้ประกันทราบ และออกบัตรนัดนายประกัน มีหนังสือแจ้งไปยังพนักงานสอบสวน/อัยการ เพื่อให้นำส่งหนังสือรับรองแก่ศาลภายใน ๓ วัน และศาลมีหนังสือไปยังบริษัทประกันภัยว่าขณะนี้ได้ประกันชั้นศาลแล้ว

- **กรณีมีคำสั่งไม่อนุญาต** แจ้งคำสั่งให้ผู้ประกันทราบ พร้อมคืนหลักประกัน

หน้าที่ของผู้ประกัน

๑. ให้ชื่อและที่อยู่อันแท้จริงต่อศาล หากมีการย้ายที่อยู่ต้องแจ้งให้ศาลทราบโดยเร็ว
 ๒. เมื่อศาลอนุญาตให้ประกัน นายประกันต้องลงลายมือชื่อในสัญญาประกันไว้เป็นหลักฐาน และต้องลงลายมือชื่อทราบกำหนดวันเวลาส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมายังศาลด้วย
 ๓. ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลตามกำหนดเวลานัด
- ผู้ประกันต้องนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาลในวันครบกำหนดผิดฟ้องฝากขังแต่ละครั้ง เมื่อศาลนัดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไปศาลในวันใด ไม่ว่าจะเป็วันนัดสืบพยาน นัดฟังคำพิพากษา นัดสอบถาม หรือนัดเพื่อการอื่นใด ผู้ประกันต้องนำผู้ต้องหาหรือจำเลยไปส่งศาลทุกครั้ง หากผู้ประกัน ผิดนัดไม่สามารถนำผู้ต้องหาหรือจำเลยไปศาลตามที่กล่าวข้างต้น ศาลอาจถอนประกัน ดังนั้น ผู้ประกัน จึงต้องคอยติดตามอยู่เสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ที่ใดในระหว่างประกันตัว

กรณีศาลสั่งปรับนายประกัน

ในกรณีที่ศาลสั่งปรับผู้ประกันตามสัญญาประกัน ผู้ประกันจำต้องนำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาล ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด มิฉะนั้นศาลจะสั่งยึดหลักประกันขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระ ค่าปรับต่อไป และถ้าได้เงินไม่พอชำระค่าปรับศาลอาจยึดทรัพย์สินอื่นๆ ของผู้ประกันมาขายทอดตลาด เพื่อชำระค่าปรับจนครบ ผู้ประกันที่ศาลสั่งปรับตามสัญญาประกัน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลได้ภายใน กำหนด ๑ เดือน หรืออาจนำตัวจำเลยมาส่งศาลและยื่นคำร้องขอลดค่าปรับต่อศาล

การขอรับหลักทรัพย์หรือเงินสดคืนจากศาล

เมื่อคดีถึงที่สุดหรือศาลอนุญาตให้ถอนประกันหรือสัญญาประกันสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่น ความรับผิดชอบตามสัญญาประกันสิ้นสุดลง ผู้ประกันสามารถขอหลักประกันคืนได้ทันทีโดยยื่นคำร้องขอ ต่อศาล และแนบหลักฐาน คือใบรับหลักฐานและใบรับเงินที่ศาลออกให้เมื่อครั้งยื่นขอปล่อยชั่วคราว โดยปกติ แล้วผู้ประกันต้องยื่นคำร้องด้วยตนเอง หากไม่สามารถมารับได้ด้วยตนเองสามารถมอบ ฉันทะ ให้ผู้อื่นมารับหลักทรัพย์แทนได้ โดยใบมอบฉันทะขอได้ที่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของศาล

การมอบฉันทะให้ส่งตัวจำเลยหรือผู้ต้องหา

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ประกันได้ประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ผู้ประกันมีหน้าที่ต้อง ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลตามกำหนดนัดของศาลทุกครั้ง แต่หากผู้ประกันไม่สามารถมาศาลได้ ผู้ประกันอาจมอบฉันทะให้บุคคลอื่นส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลแทนได้ โดยใบมอบฉันทะขอได้ที่ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของศาล

การขอลอนประกัน

ผู้ประกันอาจขอลอนประกันได้เสมอโดยไม่ต้องส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล เมื่อศาลอนุญาต ความรับผิดชอบตามสัญญาประกันเป็นอันสิ้นสุดลง ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษปรับอย่างเดียว ถ้าจำเลยไม่สามารถชำระค่าปรับ จะต้องถูกขังแทนค่าปรับในอัตราวันละ ๕๐๐ บาท กรณีนี้จำเลยอาจยื่นขอประกันเพื่อไปหาเงินมาชำระค่าปรับได้

การบังคับคดีผู้ประกัน

เมื่อศาลมีคำสั่งปรับนายประกันซึ่งผิดสัญญาประกันแล้ว ผู้ประกันไม่ชำระค่าปรับตามที่ศาลกำหนดให้เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมซึ่งได้รับแต่งตั้งดำเนินการบังคับคดีผู้ประกัน ดังนี้

๑. การบังคับคดีในกรณีการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาล

ภายหลังที่ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกัน และออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วให้เจ้าหน้าที่ศาลส่งสำเนาหมายจับให้เจ้าพนักงานตำรวจและหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีเพื่อดำเนินการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาล ซึ่งกรณีการบังคับคดีผู้ประกันในส่วนของการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น แม้จะมีการบังคับชำระหนี้ค่าปรับจากผู้ประกันครบถ้วนแล้วหรือยังไม่ครบถ้วนก็ตาม ซึ่งในทางปฏิบัติศาลจะสั่งในสำนวนให้มีการลงนัดเสนอสำนวนเพื่อติดตามผลการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ศาลทราบภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่หากศาลไม่ได้มีคำสั่งในเรื่องดังกล่าวไว้ ให้ผู้อำนวยการหรือผู้แทนทำรายงานเสนอศาลเพื่อพิจารณาสั่งให้มีหนังสือไปยังเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อสอบถามความคืบหน้าในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกระยะ ๔ เดือน ถ้าหากยังไม่สามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ เพื่อไม่ให้สำนวนในคดีอาญาและการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยหยุดนิ่ง เป็นการกระตุ้นการทำงานของเจ้าพนักงานตำรวจอีกทางหนึ่งด้วย และเพื่อให้วิธีการบังคับตามหมายจับมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการดำเนินการเรื่องนี้เป็นหน้าที่ในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลหรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาล ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในงานธุรการของศาลที่ต้องกำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ศาลให้มีหนังสือสอบถามไปยังเจ้าพนักงานตำรวจหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีตามคำสั่งศาล เพื่อทำรายงานเสนอศาลเกี่ยวกับความคืบหน้าในการบังคับคดีดังกล่าว

๒. การบังคับหลักประกันที่ศาลมีคำสั่งปรับ

เมื่อศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันแล้ว การบังคับคดีผู้ประกันที่ผิดสัญญาประกันเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม ที่กำหนดให้ถือว่าเจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่

ตามคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับนี้ตามสัญญาประกัน ส่วนพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๘) ซึ่งเจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งสามารถดำเนินการบังคับคดีกับผู้ประกันที่ผิดสัญญาตามประเภทของหลักประกันที่ผู้ประกันได้วางไว้ต่อศาล
